

Intern utvärdering av utbildning på forskarnivå 2013–2014

Etapp: Odontologiska fakulteten

Rapport, 10 april 2014

Susanna Hedenborg
Per Jönsson
Bo Petersson
Lars Plantin
Margareta Serder

Förord

Under 2013 och 2014 kommer alla ämnen på forskarnivå som bedrivs i egen regi vid Malmö högskola att utvärderas av en intern utvärderingsgrupp. Målet är att kvalitetsutveckla forskarutbildningen. Utvärderingen sker fakultetsvis enligt särskilda riktlinjer.¹ En del av resultatet är utvärderingsgruppens rapport som bland annat innehåller rekommendationer till förbättringar. Rapporten bygger på olika underlag såsom allmän studieplan för ämnet i fråga och eventuellt andra dokument som reglerar utbildningen, studiedokumentation enligt Ladok, en självvärdering enligt specificerad disposition² samt två separata hearingar; en med den lärargrupp som har skrivit självvärderingen och en med de aktuella ämnenas doktorander. Rapporten presenteras i Forskningsberedningen i samband med att den överlämnas till berörd fakultet. Kort efter överlämnandet redogör den aktuella fakultetens representant i Forskningsberedningen för vilka åtgärder som fakulteten avser att genomföra med anledning av utvärderingsgruppens rekommendationer. Åtgärdsprogrammet följs upp ett år senare i Forskningsberedningen.

Professor Susanna Hedenborg har varit ordförande för utvärderingsgruppen som utarbetat föreliggande rapport.

¹ För en fullständig beskrivning och tidplan, se ”Kvalitetsutvärdering av Malmö högskolas utbildning på forskarnivå – principer” (Mahr Dnr. 68-2014/99).

² Självvärderingens disposition beskrivs närmare i: ”Utvärdering av utbildning på forskarnivå; självvärderingens disposition” (Mahr Dnr. 68-2014/99).

Inledning och disposition

Forskarutbildning vid Odontologiska fakulteten bedrivs inom ett ämne: odontologi. Detta forskarutbildningsämne har av den interna utvärderingsgruppen bedömts på basis av en hearing med självvärderingsgruppens representanter den 5 februari 2014, en separat hearing med representanter för fakultetens doktorander samma dag samt på grundval av en självvärderingsrapport och kompletterande material. Rapporten innehåller de delar som finns i den disposition för självvärdering som tidigare utsänts av utvärderingsgruppen. Föreliggande rapport innehåller iakttagelser och rekommendationer som har bäring både på högskolegemensam nivå och på Odontologiska fakultetens organisering av forskarutbildningen.

Den interna utvärderingsgruppens uppgift har varit att genomföra en granskning i en kritisk, men konstruktiv anda. Detta gör – som så ofta är fallet i kritiska granskningsommanhang inom akademien – att utvärderingsgruppen i sin föreliggande rapport framför allt uppehåller sig vid sådana moment inom forskarutbildningen och dess miljö som kanske hade kunnat genomföras på ett bättre sätt.

Högskolegemensamma rekommendationer

Under utvärderingen framkom ett antal, företrädesvis praktiska och utbudsrelaterade problem, som drabbar doktoranderna i deras utbildningsplanering och inte minst i deras vardag som juniora forskare. De återges nedan som rekommendationer i en punktlista. Malmö högskola bör sträva efter att efterkomma rekommendationerna för att främja en god kvalitet vid sina forskarutbildningar genom att:

Språk

1. Säkerställa att högskolegemensamma forskarkurser, särskilt introduktionskurser, alltid kan ges på engelska, så att icke-svensktalande doktorander kan ta del av samma kursutbud som sina svensktalande kolleger.
2. Översätta administrativa system som Palasso, Proceedo och IM till engelska för att underlätta vardagstillvaron för icke-svensktalande doktorander (och andra medarbetare).
3. I samarbete med fakulteterna se till att fullödlig information om forskarutbildningarna finns på engelska på de centrala hemsidorna.

Doktorandernas arbetsmiljö

4. Introduktionen är en viktig del av forskarutbildningen. Ansvar för introduktionen av nyantagna doktorander ligger på flera nivåer och bör synkroniseras så långt som möjligt mellan högskolegemensam och fakultär nivå samt med institutionsnivån (motsvarande).
5. Flera fakulteter vid Malmö högskola har en betydande andel doktorander med arbetsgivare utanför högskolan. Det här är förstås, ur ett perspektiv, mycket positivt och visar högskolans stora förmåga att samverka. Samtidigt kan detta även äventyra forskarutbildningsmiljöerna genom att dessa doktorander kan ha en låg närvaro. Detta bör uppmärksammas och problematiseras av fakulteternas liksom högskolans ledning. Om något forskarutbildningsämne har en alltför stor andel doktorander med annan arbetsgivare än Malmö högskola kan det vara svårare att trygga en bra och levande studiemiljö eftersom dessa doktorander ofta bedriver halvfartstudier på ”distans”.
6. Ett problem som hänger samman med externfinansiering av forskarutbildningen är att projektledare och handledare för en doktorand ofta är en och samma person. Det betyder, från doktorandens perspektiv, att beroendet av denna person är påtagligt under hela forskarutbildningen. Även om doktoranderna uppger att de upplever frihet under ansvar, så kan man reflektera över hur denna relation förmår uppmuntra till självständighet, vilket är ett av de nationella examensmålen. Policy för hur detta hanteras bör diskuteras av fakulteternas liksom högskolans ledning.

Kursgivning

7. Översyn av högskolegemensamt kursutbud.

Utvärderingsgruppen förmodar att listan med högskolegemensamma rekommendationer kommer att utökas och fördjupas i takt med att det interna utvärderingsarbetet fortskrider och en jämförelsebas skapas gentemot andra fakulteter.

Fakultetsgemensamma rekommendationer

Vid läsning av självvärderingarna och vid våra möten med handledare och doktorander lyftes ett antal fakultetsgemensamma problem som bör beaktas för att inte forskarutbildningens kvalitet ska hotas. Dessa har resulterat i nedan återgivna rekommendationer, vars sammanhang klarare framgår av den efterföljande texten.

Formalia

1. Den allmänna studieplanen är antagen av fakultetens dekan. Beslut om kommande uppdaterade allmänna studieplan bör tas av fakultetsstyrelsen inom den närmaste tiden.
2. Nettostudietiden är enligt Ladok förhållandevis kort och det finns också några andra frågetecken i Ladokregistreringen. Fakulteten bör överväga åtgärder för kvalitetssäkring av registrering i Ladok så att den görs enhetligt.

Arbetsätt

3. Det är viktigt att tydliggöra och systematisera introduktionen till både forskarutbildningen och, i förekommande fall, doktorandanställningen, inte minst då ett stort antal doktorander inte har sin anställning på fakulteten. På fakultetsnivå skulle studierektorn kunna ges en mer aktiv roll i introduktionen och på avdelningsnivå skulle en gemensam rutin för handledare garantera en mer likvärdig introduktion för alla doktorander. Andra förbättringsåtgärder som föreslås är att erbjuda doktorander som ska antas ett samtal med doktorandkåren innan antagning/anställning; att tillse att alla handledare ger en bra introduktion inte bara på projektnivå (till exempel genom en gemensam checklista och genom att diskutera lämplig introduktion i ett eventuellt handledarkollegium) samt tillse att introduktion till vad forskarstudier innebär på en mer generell nivå äger rum för alla doktorander (allra viktigast för externt placerade doktorander).
4. Fakulteten har en stor andel doktorander som delar sin arbetstid mellan högskolan och annan arbetsgivare. Det är, som påpekats ovan, positivt eftersom det visar fakultetens förmåga att samverka och att fakultetens forskning och forskarutbildning anses viktig för andra arbetsgivare. Samtidigt innebär detta särskilda utmaningar, eftersom doktorander med andra arbetsgivare kan ha svårare än andra doktorander att fullt ut delta i forskningsmiljön och följa den löpande seminarieverksamheten. Det kan i sin tur äventyra forskarutbildningens kvalitet – både för doktoranderna som har sin anställning utanför högskolan och för de andra. Ett större antal seminarier rekommenderas, eftersom seminarieverksamheten är en viktig löpande kvalitetsavstämning. Det vore också önskvärt att skapa ekonomiskt utrymme för att återuppta gästforskarprogrammet ”visiting scientist”.
5. Fakulteten saknar ett handledarkollegium där forskarutbildningsfrågor kan diskuteras löpande och där erfarenhetsutbyte kan äga rum. Ett handledarkollegium skulle öka möjligheterna för handledningens likvärdighet inom fakulteten. Handledarkollegiet skulle även kunna hantera frågor rörande till exempel byte av handledare, något som ansågs problematiskt i och med handledarnas specialisering. Det saknas riktlinjer för eller urvalskriterier som tydliggör bedömningen av en sökandes *möjlighet att tillgodogöra sig forskarutbildningen*. Att ta fram sådana kan vara en uppgift för handledarkollegiet (det kan annars finnas risk för att det uppfattas som att alla presumtiva doktorander som kan uppvisa plan för studiefinansiering antas).

6. Fakulteten saknar egen reguljär kursgivning. Det betyder avsaknad av kurser som definierar forskningsmiljön. En fakultetsgemensam kurs kan öka interaktionen och sammanhållningen mellan fakultetens doktorander. En fördjupning av forskningsområdets metodik återfinns i examensmålen och kanske skulle en sådan kurs vara lämplig.
- 7.Handledningstid förväntas rymmas inom handledarnas forsknings- eller kompetensutvecklingstid. Detta kan leda till tidskonflikter. I förlängningen kan detta sätt att finansiera handledning leda till en urholkning av handledningstiden liksom av möjligheterna att bedriva aktiv forskning eller framgångsrikt söka externa medel. Det är utvärderingsgruppens mening att kvaliteten inom forskarutbildningen förhöjs om handledarna får räkna separata timmar för sina handledningsinsatser och inte behöver räkna in dessa inom ramen för sin forsknings- eller kompetensutvecklingstid.

Forskarutbildningsämnet Odontologi

Inledning

Enligt självvärderingen är forskarmiljön i odontologi en levande akademisk miljö med goda studiesociala förhållanden doktoranderna. Där sägs finnas en god beredskap att hantera problem som kan uppkomma under utbildningstiden och adekvata möjligheter till doktorandernas medinflytande över utbildningen. Samverkan med det omgivande samhället beskrivs, inte minst genom de många kliniskt verksamma doktoranderna, som väl utbyggd och som en integrerad del av forskarutbildningen där kliniska problem snabbt kan fångas upp och omsättas till forskningsprojekt. I huvudsak finns det inga större anledningar att bestrida denna självkaraktäristik. De nämnda samverkansaspekterna framstår rentav som närmast föredömliga. Även i andra avseenden är de positiva inslagen många och tydliga.

Vid Odontologiska fakulteten fanns under höstterminen 2012 och vårterminen 2013 enligt Ladok 57 doktorander (29 av dessa är män och 28 är kvinnor). Många av doktoranderna har låg aktivitetsgrad (13 stycken har en aktivitetsgrad på mindre än 20 procent, vilket är lägre än den lägsta stipulerade genomsnittliga aktiviteten om 50 procent). Vanligast är dock en aktivitetsgrad på 41–60 procent. Vad gäller studiefinansiering har många (19) doktorander anställning utanför högskolan. Flera (9 doktorander) saknar registrerad studiefinansiering. Ett stort antal doktorander bedriver forskarstudier på halvtid, bl.a. kombinerar 20 doktorander forskarutbildning med klinisk tjänstgöring. Forskarutbildningstiden framstår i Ladok som förvånansvärt kort (för licentiatexamen i snitt 1,4 år och för doktorsexamen i snitt 2,7 år). Det här kan bero på registreringsproblematik, men bör kommenteras eftersom det kan verka som doktoranden redan gjort en del av sin utbildning innan de antas, alternativt att det är relativt lätt att klara av en forskarutbildning i odontologi.

Rekrytering och antagning

I självvärderingen framgår att fakulteten alltid annonserar ut lediga doktorandanställningar, oavsett om de är fakultets- eller externfinansierade. Samtidigt antas doktorander som bedriver forskarutbildning inom ramen för sin anställning på annan arbetsplats. Dessa rekryteras efter diskussioner med arbetsgivare ute på ”fältet”. Antalet doktorander som har annan arbetsgivare än Malmö högskola har ökat markant de senare åren genom det kliniska samarbetet med tandvården. Den presumtive doktoranden får möjlighet att träffa sin presumtive handledare och diskutera eventuella projekt innan antagning. Handledaren får på så sätt större möjlighet att bedöma vilken förmåga den presumtive doktoranden har att tillgodogöra sig forskarutbildningen. I dagsläget saknas det emellertid riktlinjer eller kriterier som konkret tydliggör hur *möjlighet att tillgodogöra sig forskarutbildningen* bedöms. Bristen på transparens kan innebära att dessa doktorander inte antas i konkurrens utan via andra lämplighetsbedömningar. Likaså kan det vara svårt att prognostisera och samordna resurser kopplade till forskarutbildningen om doktoranderna antas när ”tillfälle uppstår”. I förlängningen kan det innebära att doktorander framför allt rekryterats lokalt genom kontakter snarare än nationellt eller internationellt. Slutligen kan det stora antalet doktorander som bedriver forskarutbildning på halvtid, och som ofta befinner sig på en annan arbetsplats, få konsekvenser för utvecklingen av forskningsmiljön, eftersom det kan vara svårt att samla hela doktorandgruppen och, på vardagsbasis, diskutera gemensamma frågor (se vidare avsnittet *Forskarutbildningsmiljö*).

Introduktion

Introduktionen av nya doktorander på sker på olika nivåer. På högskolenivå uppmanas alla doktorander att gå kursen ”Att vara doktorand vid Malmö högskola” för att få en bred bild av vad forskarutbildningen innebär. I dagsläget har, enligt Ladok, emellertid endast 18 av doktoranderna gått kursen. På fakultets- och avdelningsnivå sker introduktionen av en personalspecialist samt handledaren. Önskas samtal med studierektorn för forskarutbildningen så är detta också möjligt. Personalspecialisten lämnar ett generellt ”startpaket” till de med doktorandanställning med information kring anställningsförhållandet. I samband med att den individuella studieplanen upprättas inför antagning, sker det huvudsakliga samtalet om handledarens och doktorandens åtaganden och hur utbildningen skall genomföras. Frågan är hur effektivt detta system är för att på ett kvalitativt sätt introducera nyantagna doktorander till forskarutbildningen. När en stor del av doktoranderna inte går den högskoleövergripande introduktionskursen, och samtalet med studierektorerna för forskarutbildningen är frivilligt, riskerar många att inte få en introduktion som exempelvis rör examensmålen för forskarutbildningen, vart man kan vända sig när man har studiesociala problem eller vilket stöd man kan få av doktorandkåren.

Det är således viktigt att introduktionen tydliggörs och systematiseras både för forskarutbildningen och anställningen, inte minst eftersom ett stort antal doktorander inte har sin anställning på fakulteten. Studierektor för forskarutbildningen skulle kunna ges en mer aktiv roll i introduktionen och på avdelningsnivå skulle en gemensam rutin för handledare garantera en mer likvärdig introduktion för alla doktorander. Det introduktionspaket som doktoranderna vid Odontologiska fakulteten får är innehållsrikt och bör fungera bra för dem som blir anställda vid fakulteten. I övrigt är det upp till handledarna att ge en god introduktion och att uppmantra doktorander att gå den högskolegemensamma introduktionskursen. Långtifrån alla blir anställda som doktorand och man kan befara att olika handledare introducerar forskarutbildningen på olika sätt, med mer eller mindre allmän information respektive specifik information om projekt. Det är av stor vikt att doktorander, oavsett anställningsform och aktivitetsgrad, får en fullgod introduktion till sin utbildning. En förbättrad introduktion skulle därmed säkra kvaliteten för alla doktoranders studiestart.

Den individuella studieplanen

Den individuella studieplanen färdigställs av handledare och tilltänkt doktorand innan antagning till forskarutbildningen. Doktorandens forskningsprogram bifogas som bilaga. Uppdatering görs sedan varje år gemensamt av handledare och doktorand. Utvärderingen visar dock att en del doktorander uppdaterar sin individuella studieplan själva och handledarna enbart godkänner den efter en kort diskussion. Den individuella studieplanen är i så fall inte ett dokument eller ett arbetssätt som aktivt involverar samtliga handledare och examinator. Detta är emellertid önskvärt då den individuella studieplanen enligt Malmö högskolas policy är det dokument som utgör kontraktet mellan högskolan som myndighet och doktoranden. Av policyn framgår att den individuella studieplanen ska förtydliga de förväntningar som finns på båda parterna. Eftersom fakulteten saknar handledarkollegium granskas de individuella studieplanerna av studierektorn för forskarutbildningen som sammanställer en rapport om progression för samtliga doktorander till Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FUN). Nämnden kontaktar sedan, vid behov, enskilda handledare för att diskutera eventuella avvikelser i den individuella studieplanen. För att bättre utveckla en gemensam kompetens och samsyn kring frågor som rör forskarutbildningen och doktorandernas progression föreslås inrättandet ett handledarkollegium. Härigenom får handledarna möjlighet att dela erfarenheter kring hur doktorandens progression stimuleras men också hur svårigheter hanteras.

Handledning

Vid Odontologiska fakulteten har man god tillgång till handledare på forskarutbildningsnivå. På fakulteten finns 15 professorer, 1 gästprofessor, 3 adjungerade professorer, 14 docenter och 21 andra disputerade lärare. I princip alla huvudhandledare har genomgått handledarutbildning, likaså en majoritet av lektorerna. Åldersfördelningen bland potentiella handledare borgar för en god återväxt. Trots det saknas en tydlig strategi för fördelning av handledaruppdragen. Ett fåtal är huvudhandledare för hälften av alla doktorander, bland annat visar Ladok att tre huvudhandledare har fem eller fler doktorander. Fakulteten har försökt hitta en fördelningsstrategi genom att tilldela de så kallade fokusområdena ett proportionerligt antal doktorander och handledaruppdrag. Befintlig snedfördelning kan relateras till att det inte är Malmö högskola som står för alla doktoranders studiefinansiering.

Handledare med bra nätverk inom den kliniska tandvårdsverksamheten får förfrågan om att vara handledare. Det är vanligt att det är den tilltänkta doktoranden som initierar och etablerar kontakten med blivande huvudhandledare. Huvudhandledare utses därefter av FUN som även utser de andra handledarna (bland disputerade lärare inom eller utanför fakulteten). Fördelen med detta system är att doktoranden har ett visst inflytande över valet av huvudhandledare genom att de själva närmar sig en person de tror är intresserad av att handleda dem. Nackdelen är att fördelningen av handledare kan bli ojämn.

Varje heltidsdoktorand garanteras 80 timmars handledning som förväntas rymmas inom ramen för handledarens forsknings- eller kompetensutvecklingstid. Detta kan i sämsta fall leda till tidskonflikter och både urholka handledningstiden samt minska möjligheterna att bedriva forskning för handledaren. Det är därför rimligt att tid för handledningen inte behöver räknas inom ramen för forsknings- eller kompetensutvecklingstiden.

Doktoranderna är generellt sett nöjda med sin handledning och de upplever att de får den handledning de behöver. Kontakten mellan handledare och doktorand försvåras dock när ett stort antal doktorander inte är lika aktiva i forskningsmiljön som de doktorander som har sin ordinarie arbetsplats vid fakulteten. Det ställer högre krav på schemaläggning av kontakterna och en strategi för att garantera alla doktorander tillräcklig handledning.

Doktorander vid Odontologiska fakulteten efterlyser input på sina avhandlingsarbeten från andra handledare och doktorander och en mer levande seminariemiljö som komplement till den individuella handledningen. Mot bakgrund av att så många doktorander endast befinner sig i forskningsmiljön på deltid, och att man idag endast har ett obligatoriskt seminarium ("mellanseminarium") så riskerar många doktorander att få relativt begränsad bedömning från andra än de egna handledarna (se vidare under avsnittet *Forskarutbildningsmiljö*). Vidare menar doktoranderna att eventuella handledarbyten kan försvåras av att doktoranden är hårt knuten till en specifik handledare och ett specifikt projekt med extern finansiering. Hitintills har situationerna som uppkommit lösts utifrån de förutsättningar som funnits i det enskilda fallet.

Ett annat problem som hänger samman med externfinansieringen av forskarutbildningen är att projektledare och handledare för en doktorand ofta är en och samma person. Det betyder, från doktorandens perspektiv, att beroendet av denna person är påtagligt under hela forskarutbildningen. Även om doktoranderna uppger att de upplever frihet under ansvar, så kan man reflektera över hur denna sorts relation förmår uppmuntra till den självständighet, som enligt de nationella examensmålen ska präglade en färdig doktorand. Eftersom det dessutom är få seminarietillfällen för en del doktorander, försvåras möten där andra seniora forskares kritiska

granskning kan föras fram. Det kan betyda att beroendet av handledaren blir ännu större vilket i sin tur kan försvåra eventuella handledarbyten. Ett handledarkollegium som diskuterar dessa frågor regelbundet kan tydliggöra problematiken för alla parter.

Forskarutbildningsmiljö

I självvärderingen framförs att fakulteten har sex fokusområden: 1) det orala ekosystemet med inriktning mot gränssytor; 2) orofaciala funktionsstörningar och smärta; 3) biomaterial och rekonstruktiv tandvård; 4) diagnostik och prevention; 5) oral folkhälsa, profession och förhållningssätt; 6) professionsforskning. Enligt självvärderarna bidrar dessa fokusområden till att doktoranderna får möjlighet att öka sin förståelse för forskningsvärlden och att träffa andra seniora handledare än sina egna inom fältet. Vid hearingen med självvärderarna framfördes att dessa fokusområden till stor del skapats för doktorandernas skull. Alla doktorander uppgavs tillhöra något fokusområde, och det sades råda en jämn fördelning mellan professorer och doktorander inom områdena. Samtidigt framkom vid hearingen med doktoranderna en viss skepsis om i vilken mån fokusområdena verkligen var en konstruktion till reell nytta för doktoranderna. Det uttrycktes rentav en undran om huruvida områdena fanns kvar. Istället tycktes avdelningarna vara de verksamma enheterna.

Seminarieverksamheten fyller en viktig funktion som mötesplats för den kritisk-vetenskapliga diskussionen. Av självvärderingen framgår att fakultetsgemensamma seminarier eller avdelningsseminarier äger rum på onsdagseftermiddagar, det vill säga en gång i veckan. Forskargrupper inom fokusområdena har seminarier med inbjudna gäster där doktoranderna uppges vara välkomna att delta. Men detta verkar inte gälla alla avdelningar. Vissa avdelningar saknar egna seminarier. Vidare följde alla doktorander inte de fakultetsgemensamma seminarierna. På några av de avdelningar där seminarier förekom var frekvensen sparsam och uppgick till ungefär en gång per månad. Sålunda tycks ett antal doktorander vid fakulteten uppleva att de inte ingår i någon seminariemiljö alls. Ökat samarbete mellan avdelningar efterlystes. Här synes en angelägen åtgärd vara att få alla fakultetens doktorander att känna sig delaktiga i en seminariemiljö som känns relevant och berikande för dem. Närvarofrekvensen verkar vara särskilt låg bland de doktorander som har sin anställning utanför Malmö högskola, något som också medgavs i självvärderingen. Åtgärder bör övervägas för att involvera även dessa doktorander mera i den intellektuella och sociala miljö som väl fungerande seminarier utgör. Frågan ställdes till självvärderarna huruvida det någon gång övervägts att ha mobila seminarier, där seminarierna hålls hos någon av de större arbetsgivarna för de kliniskt verksamma doktoranderna. Detta hade också skett vid några tillfällen. Det är inte helt klart om även de doktorander som har andra arbetsgivare än Malmö högskola erbjuds arbetsplats vid fakulteten – en sådan kanske kunde underlätta integrationen av dessa doktorander i forskningsmiljön.

Som komplement till forskarseminarierna har enligt självvärderingen under de senaste fem åren åtta till nio forskningsdagar genomförts per år, med teman som hur man skriver ansökningar, om bibliometri, evidensbaserad vård, hälsoekonomi, etiska och juridiska frågeställningar. Det noterades dock att närvarofrekvensen för de doktorander som är anställda av annan arbetsgivare än Malmö högskola varit låg även vid dessa sammankomster. Återigen fanns här en viss diskrepans gentemot vad som framkom vid hearingen med doktoranderna. Enligt dem hade aktiviteten märkbart avtagit i fråga om forskningsdagarna, och den minnesbild som doktoranderna hade var att inga forskningsdagar genomförts på minst ett år. Vid fakulteten har även årliga doktoranddagar planerats och genomförts av fakultetens doktorander. Dessa verkar dock ha blivit färre. Ett annat komplement till seminarier har varit gästforskarprogrammet "visiting scientist", där gästande, oftast internationellt verksamma, forskare förutom i seminarier också har medverkat i workshops om vetenskapligt skrivande

och hur man ansöker om forskningsmedel. Ekonomiska begränsningar har dock gjort att gästforskarprogrammet inte kunnat upprätthållas under senaste året, vilket är ännu ett avbräck för seminariemiljön.

I självvärderingen talas om den vikt som läggs vid att doktoranderna presenterar sina resultat vid internationella konferenser. Vid hearingarna med självvärderingsgruppen och med doktoranderna ägnades relativt stor uppmärksamhet åt finansieringen av dylika konferensresor. Sådana presentationer var vanliga. Fakulteten stödjer doktoranders möjligheter att presentera internationellt. Att en doktorand gör många presentationer utomlands under sin utbildningstid beskrevs som inte ovanligt. Visserligen finns ingen formell så kallad ”doktorandryggsäck” för att täcka utgifter av detta slag. Medlen, som kommer via anslaget för ograduerade forskare eller via stipendier för internationella presentationer av forskningsresultat, fördelas via FUN. Här synes en viss ogenomskinlighet råda beträffande beviljandet, men doktoranderna uppfattade inte systemet som orättvist eller otillräckligt.

Medinflytande över det egna doktorandprojektet utövas via samtal med handledarna samt vid en årlig uppföljning av den individuella studieplanen med studierektor för forskarutbildningen. Att fakulteten inte erbjuder några egna forskarutbildningskurser inverkar menligt på doktorandernas medinflytande över utbildningens uppläggning och på en konsolidering av forskningsmiljön. Dock skrivs de planerade kurserna in i den individuella studieplanen, och då är doktoranden delaktig. Vid hearingen var doktoranderna generellt sett nöjda med kursutbudet och med balansen i inriktningen av kurserna (40 hp för doktorsexamen), fördelat på ämnesspecifika och generiska kurser. Vissa kurser ges inom ramen för nationella forskarskolan i odontologi där Malmö medverkar. Dock efterlystes en mer avancerad kurs vad gäller statistisk analys.

Publicering

Avhandlingarna inom odontologi är i huvudsak sammanläggningsavhandlingar som består av en ramberättelse och fyra till fem enskilda arbeten. Minst två av arbetena skall vara publicerade eller accepterade för publicering i internationella tidskrifter med peer-review system. För att fullgöra den ”tredje uppgiften” uppmanas doktoranderna att bearbeta, popularisera och sprida sina resultat via artiklar, bland annat i Tandläkartidningen. Doktoranderna förbereds i sitt skrivarbete genom att gå den högskolegemensamma kursen ”Academic Publishing”. Doktoranderna använder sina egna texter i kursen som ger stöd för bearbetandet av manus. Under det första arbetet ger handledaren och forskningsgruppen relativt stort stöd till skrivandet och därefter skriver doktoranderna i stigande grad själv. Doktoranderna är alltid försteförfattare. Ramberättelsen skriver doktoranderna helt själv. Publiceringskostnader för avhandlingen ligger på fakulteten medan avdelningen bekostar författaravgifter i open access-publicering i den mån de inte täcks av externa medel. Språkgranskning av ramberättelsen och manuskript som ingår i avhandlingen bekostas av fakulteten vid behov. Övrig granskning betalas av ograduerade forskares medel eller av handledarens projektmedel. För databearbetning kan statistik hjälp hyras in.

Internationalisering

Vid Odontologiska fakulteten är internationaliseringsarbetet aktivt. På fakultetens hemsida finns information på engelska. Doktoranderna ges möjlighet att presentera sin forskning vid internationella konferenser (kan berättiga till tillgodoräkning av högskolepoäng inom utbildningens kursdel med 1,5 hp, hur detta examineras är dock inte helt klart) och internationella forskare bjuds in till miljön (bristande ekonomiska förutsättningar har dock försvårat detta

under senare år). Forskningens resultat presenteras framför allt i internationella tidskrifter. En del av forskarutbildningen kan även förläggas utomlands. Studierektor kan hjälpa till med detta och Research Professional anvisas för att ta reda på lämpliga utlysningar. Här noteras också att kostnader ofta överstiger tillgängliga resurser och därför uppmanas doktorander att söka stipendier. Handledarna hade gärna sett en högre grad av internationellt utbyte, så att doktoranderna själva gjorde delar av studierna utomlands, något som doktoranderna själva inte såg som helt genomförbart på grund av att många av dem var bundna till två arbetsplatser.

Ekonomi

Ingenting tyder på att det finns några allvarliga ekonomiska hinder för att genomföra de avhandlingsprojekt med tillhörande aktiviteter som behövs under utbildningstiden. Det tycks dessutom finnas tillräckligt med stipendier att söka för att alla doktorander ska ha upplevelsen av att medel finns, trots att det inte finns ograduerade forskares medel eller ”doktorandryggsäck” avsatta till var och en. Istället ansöker doktorander till FUN om sådana medel. Det var dock inte helt klart för utvärderingsgruppen hur stora medel doktoranden kunde erhålla per år eller under sin utbildning. Enligt senare uppgift från studierektor för forskarutbildningen kan summan som doktoranderna erhåller från medel till ograduerade forskare (efter ansökan till FUN) variera från år till år. Under 2013 var summan 3 000, 8 000, 14 000 eller 25 000 kronor. Det finns också stipendier att söka från Svenska Tandläkare-sällskapet. Samtidigt understryks att Odontologiska fakulteten successivt erhållit ett reducerat forskningsanslag. Andelen exterfinansiering sägs ha ökat i forskarutbildningen, vilket gjort att antalet doktorander har kunnat upprätthållas. Men alltför stort beroende av denna typ av finansiering medför även problem (vilket redan påpekats).